

kirjaamo@metsa.fi

Uudenmaan ely-keskus

Kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Metsähallituksen lausunto Petikonhuipun täyttömäen laajennus ja kierrätystoiminnot - YVA-selostuksen Natura-arvioinnista

Viite: Uudenmaan Ely-keskuksen lausuntopyyntö (UUDELY/9569/2019)

Hankkeen perustiedot:

Petikonhuipun täyttömäki on toiminnassa oleva maanlajitusalue, jonka toiminnasta vastaa Vantaan kaupunki. Toimintaa on tarkoitus laajentaa lisäämällä täyttömäen täyttötilavuutta sekä käsitellä (murskata ja seulota) muualla maanrakennuskohteissa hyödynnettäviä kierrätysmateriaaleja 95 000 tonnia vuodessa. Hankkeen vaihtoehtoja ovat VE0+ jossa laajennusta ei toteuta, VE1 jossa ylijäämämaiden vastaanottoa ja täyttötilavuutta laajennetaan sekä VE2, jossa laajennus ja louhinnan pinta-ala on kuten VE1, mutta uutena toimintona alueella välivarastoidaan ja käsitellään (murskataan ja seulotaan) muualla maanrakennuskohteissa hyödynnettäviä kierrätysmateriaaleja 95 000 tonnia vuodessa.

Vestran suot, lehdot ja vanhat metsät Natura-alue (FI0100064, 369 ha) on Natura 2000-verkostossa luontodirektiivin mukaisena SAC alueena. Siellä on 11 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä ja kaksi liitteen II lajia (saukko ja liito-orava). Natura-alue koostuu erillisistä osa-alueista, joista hankealuetta lähimpänä on Pyymosan lehdon alue. Arviointi on hankkeen sijainnista johtuen kohdistettu erityisesti Pyymosan lehdon alueeseen. Pyymosan alue rajautuu suoraan hanke-alueeseen, muut osa-alueet sijaitsevat kauempana, eri etäisyyksillä hankealueesta.

Natura-arviointi osa YVA-selostuksen liitekoostetta (nro 8) ja sen tueksi on tehty pöly- ja melumallinnukset (liitteet 9 ja 10). Arvioinnin on tehnyt Ramboll Oy Kaisa Torri, Jussi Mäkinen ja Toni Keskitalo.

Valtion omistuksessa, Metsähallituksen hallinnassa luontopalvelujen eli julkisten hallintotehtävien taseessa on karttaliitteen (Liite 1) mukaiset alueet. Metsähallituksen hallinnassa lähimpänä hankealuetta on noin 800 m päässä Smedsmossenin aluetta.

Metsähallitus antaa lausuntonsa maanhaltijana ja luonnonsuojelualueiden hoitajana.

Metsähallitus maanhaltijana ja luonnonsuojelualueiden hoitajana toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Arvioinnin asianmukaisuus

Metsähallitus katsoo, että arviointi on tehty luonnonsuojelulain 65§:n mukaisesti asianmukaisella tavalla. Arviointiraportissa on vaikutuksia käsitelty tietolomakkeessa mainittuihin suojeluperusteisiin laji- ja luontotyyppikohtaisesti, joten sitä voidaan pitää luonnonsuojelulain edellyttämänä arviointina. Arvioinnissa on tunnistettu todennäköiset vaikutukset ja vaikutusmuodot (pöly-, melu-, pinta- ja pohjavesi sekä vieraslajien leviämisen vaikutus), yhteisvaikutukset sekä vaikutukset Natura-alueen eheyteen. Arvioinnin perusteella voidaan vetää johtopäätöksiä vaikutusten merkittävyydestä.

Arvioinnin sisältö ja johtopäätökset

Hankkeesta ei minkään hankevaihtoehdon osalta arvioida aiheutuvan Tremanskärren suoalueeseen kohdistuvia vaikutuksia.

Arvioinnin mukaan luontotyyppien osalta Lehdot-luontotyyppiin kohdistuu hankkeesta heikentäviä vaikutuksia, jotka vaihtoehtojen VE0+ ja VE1 osalta arvioidaan vähäisiksi koko Natura-alueen osalta. Vaikutukset hankevaihtoehdon VE2 osalta arvioidaan lehtojen osalta kohtalaisiksi, mutta ei merkittäviksi. Muihin luontotyyppisiin kohdistuvia vaikutuksia eri hankevaihtoehdoilla ei ole arvioinnin mukaan. Lähimmäs hankealuetta sijoittuva Natura-alueen osa-alue (Pyymosan lehto) on luontotyyppiä lehdot. Pöly voi mahdollisesti vaikeuttaa reaktiivisten ominaisuuksien kautta heikentää lehtokasvillisuuden kasvuolosuhteita. Hankkeen vaikutukset Pyymosan lehdon edustavuudeltaan erinomaisiin alueisiin arvioidaan erittäin vähäisiksi. Arvioinnin mukaan suurimman pölylaskeuman alueella pölyllä voi varovaisuusperiaatteen mukaisesti arvioituna olla luontotyyppin luonnontilaa heikentäviä vaikutuksia. VE2 hankevaihtoehdossa osa alueelle laskeutuvasta pölystä on arvioitu syntyvän betonin murskauksesta ja kierrätystoimintojen alueesta kuljetusten lisäksi. Hiukkasten kokonaispäästöt olivat mallinnuksen mukaan suurimmillaan kierrätystoimintojen alueen 1 sijaitessa Natura-alueen aivan välittömässä läheisyydessä Pyymosan alueella.

Liito-oravan osalta raportin arvion mukaan koko Natura-aluetta tarkastellen vaikutus arvioidaan enintään vähäiseksi kaikissa vaihtoehtoisissa, mutta varovaisuusperiaatteen mukaan lajiin kohdistuvat häiritsevävaikutukset melun osalta ovat mahdollisia hankevaihtoehdossa VE2, jossa kierrätystoimintojen melua aiheuttavat toiminnot sijoittuvat liito-oravan elinympäristön ja Natura-alueen välittömään läheisyyteen. Pyymosan lehdon alueelta ei ole arvioinnin mukaan löydetty liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa sekä todettu että muualla Natura-alueella on lajille sopivia elinympäristöjä. Arvioinnissa on todettu, ettei luonnonsuojelulla kiellettyä lisääntymis- ja levähdyspaikan häviämistä tai heikkenemistä tapahdu meluvaikutuksen takia, koska alueelta ei ole todettu pesäpaikkaa.

Saukon osalta raportissa on todettu, että hankealueen läheisyydessä ei esiinny tyypillisiä saukkojen suosimia elinympäristöjä, eikä hankkeella arvioida olevan saukkoihin kohdistuvia vaikutuksia. Purkuojien vedenlaadulla ei arvioida olevan saukkoihin kohdistuvia vaikutuksia myöskään Natura-alueen alapuolisissa vesistöissä. Metsähallitus toteaa, että saukon osalta arviointia olisi voinut

täydentää ja syventää kuvailemalla saukkojen elinympäristöjä/vaatimuksia ja sijaintia Natura-alueella ja sen läheisyydessä.

Raportissa eri hankkeiden yhteisvaikutukset arvioidaan kohtalaisiksi mutta ei merkittäväksi VE2 vaihtoehdon osalta ja VE0+ ja VE1 vaihtoehtojen osalta vähäisiksi.

Natura-alueen eheyden osalta arvioinnissa on todettu yhteenvedona, että vaikka vaikutukset ovat yksittäisten lajien ja luontotyyppien osalta enintään kohtalaisia, Natura-alueeseen kuuluvan Pyymosan lehtojen osa-alueen laatu saattaa heiketä sen vallitsevan ja Natura-alueen suojeluperusteena mainitun luontotyypin osalta niin paljon, että erinomaiseksi luokiteltu osa-alue saattaa menettää luokitustaan välillisten vaikutusten kautta. Lisäksi suojeluperusteena mainitun liito-oravan esiintymiseen saattaa kohdistua pitkän aikavälin vaikutuksia. Näillä ei arvioida olevan koko Natura-alueen kannalta merkittävää eheyteen kohdistuvaa vaikutusta, mutta osa-alueeseen (Pyymosan lehdot) vaikutuksia tulee arvioinnin mukaan pyrkiä lieventämään.

Arvioinnissa lieventämiskeinoina on esitetty vesien johtamista putkia pitkin vieraslajien leviämisen estämiseksi Natura-alueen ulkopuolella, säännöllistä seuranta vieraslajien leviämisestä, tarkemmin määrittelemättömiä pölyn- ja meluntorjuntakeinoja ja vaihtoehdoisen, kauempana Pyymosan lehdosta olevan kierrätystoimintojen alueen etsimistä, jotta melu- ja pölyvaikutuksia lievennetään.

Metsähallitus katsoo tehdyn arvioinnin perusteella seuraavaa:

- VE0+ ja VE1 sekä Tremanskärin osalta Metsähallitus yhtyy arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen, ettei Petikonmäen täyttömäen laajennus ja kierrätystoiminnot ja hanke yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ja lieventämistoimenpiteet toteuttamalla heikennä merkittävästi Vestran suot, lehdot ja vanhat metsät Natura-alue (FI0100064, 369 ha) alueen suojelun perusteena olevia luontoarvoja.
- Metsähallitus toteaa, että saukon osalta arviointia olisi ollut hyvä täydentää perustelemalla ja kuvailemalla saukkojen elinympäristöjä/vaatimuksia ja sijaintia Natura-alueella ja sen läheisyydessä. Nyt arviointi oli saukon osalta melko suppea, mutta johtopäätöksiä lajin osalta voidaan pitää oikeina ja Metsähallitus yhtyy niihin.
- Arvioinnista ei selkeästi käynyt ilmi, milloin ja miten liito-oravan esiintyminen on selvitetty Pyymosan lehdon alueella muutoin kuin mainitsemalla että lajia on havaittu siellä keväällä 2019. Koska arvioinnin mukaan liito-oravan esiintymiseen saattaa kohdistua pitkän aikavälin vaikutuksia, pitää lajin esiintyminen ja lisääntymis- ja levähdyspaikkojen osalta tarkistaa, mikäli tiedot ovat vanhentuneita tai puutteellisia. Myös seuranta liito-oravan osalta on järjestettävä. Metsähallitus katsoo, että vaikutusta ei pienenä tai lievennä se, että myös muualla Natura-alueella kuin Pyymosassa on liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä. Liito-oravan osalta ei Metsähallituksen näkemyksen mukaan täten täysin pystytä sulkemaan pois vaihtoehtoa, ettei merkittävästi heikentäviä vaikutuksia kohdistuisi liito-oravan elinympäristöihin hankevaihtoehdossa VE2.
- Raportissa on tuotu esille, ettei Lehdot- luontotyypin edustavuuden /poikkeavuuksien syitä tiedetty, mutta on kuitenkin painotettu sitä, miten vaikutukset kohdistuvat kohdentuvat erityisesti edustavuudeltaan jo alentuneisiin osa-alueisiin Pyymosassa. Metsähallitus katsoo, että edustavuuden alentuminen ennestään / jo aiemmin ei kuitenkaan voi olla syy

vaikutusten merkittävyydelle. Hankevaihtoehdon VE2 osalta ei Metsähallituksen näkemyksen mukaan voida kokonaan poissulkea merkittävästi heikentävien vaikutuksien Natura-alueen suojelun perusteena olevaan lehdot-luontotyyppiin.

- Tehtäviä pöly- ja meluvaikutusten lieventämis- eli torjuntatoimenpiteitä on tarkennettava jatkosuunnittelussa ja lupaehdoissa ja otettava käyttöön kaikissa hankevaihtoehdoissa. Kasvivieraslajien leviämisen estämiseksi esitetty veden johtaminen putkissa Natura-alueen ulkopuolella ja vieraslajien seuranta sekä torjunta Pyymosan lehtoalueella on Metsähallituksen näkemykseen mukaan tehtävä ja huomioitava lupa-ehdoissa.

Mikäli VE2 osalta edettäisiin, olisi myös tutkittava/etsittävä kauempana oleva vaihtoehtoinen sijainti kierrätystoimintojen alueelle 1. VE 2 osalta pölyn- ja meluntorjuntakeinojen tarkempi määrittely vaikutuksineen ja/tai kierrätystoimintojen alueen siirtäminen kauemmaksi Pyymosan lehdosta olisi Metsähallituksen näkemyksen mukaan tarpeellista lehdot luontotyyppiin ja liito-oravan osalta, jotta merkittävästi heikentävien vaikutusten esiintyminen ja mahdollisuus voidaan sulkea pois.

Mikael Nordström, aluepäällikkö
Metsähallitus, Rannikon Luontopalvelut

Tiedoksi

Liitteet: Kartta Metsähallituksen hallinnassa olevista alueista

Liite 1: Kartta Metsähallituksen hallinnassa olevista alueista (merkitty punaisella). Natura-alue vinoviivoituksella.

